

Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik tarixində xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin ölkəmizə siyasi rəhbərliyi dövrü böyük bir epoxa təşkil edir. Heydər Əliyev epoxası sosializm cəmiyyəti şəraitində xalqımızı dövlət müstəqilliyinə hazırlamaqdan ölkəmizdə müstəqil dövlətçiliyin xilasına və yenidən bərpa edilməsinə, gələcək inkişafın möhkəm təməllərinin yaradılmasına qədərki ümummilli xarakterli kompleks məsələləri özündə birləşdirir. Bu tarixi epoxanın yaratdığı və aparıcı tarixi siması olan görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin adı Azərbaycanın çoxəsrlik tarixinə əbədi həkk olunmuşdur. Heydər Əliyev epoxasının ictimai-siyasi hadisələri və tarixi nailiyyətləri xalqımızın mənəvi təkamülündə Azərbaycan cəmiyyətinin hərtərəfli inkişafında xüsusi mərhələ kimi şərfli tarixə çevrilmişdir.

Müstəqil dövlətçilik dövrünün inkişafında yeni tarixi mərhələ Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin siyasi hakimiyyətə gəlməsi ilə başlamışdır. Dövlət rəhbəri kimi İlham Əliyevin məqsədyönlü və uğurlu dövlətçilik fəaliyyəti siyasi varisləklə yeni tarixi epoxanın reallıqları, müasirlik və modernləşdirmə üzərində qurulmuşdur. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin müstəqil dövlətçilik təlimi yeni tarixi dövrün lideri olan İlham Əliyev tərəfindən yaradıcı şəkildə inkişaf etdirilərək, dünyada və ölkədə gedən proseslərlə əlaqəli şəkildə düşünülmüş addımlarla zənginləşdirilərək müasir dövrün daha yüksək mərhələsinə qaldırılmışdır. Prezident İlham Əliyev üçün ənənə və siyasi varisləklə möhkəm təməl, çoxvektorlu inkişaf, müasirləşdirmə və modernləşdirmə isə ali məqsəddir. Qətiyyətli siyasi iradə, dünyanın ictimai-siyasi gedişatını dərindən təhlil edərək vaxtında ölkə üçün tələpə uyğun qərarları qəbul etmək, müasir edilmiş strategiyaları döndərən həyata keçirmək istedadı milli dövlətçilik tarixində İlham Əliyevin özünəməxsus obrazının yaranmasına xidmət edir. Bütün bunlar ölkəmizin tarixində yeni bir tarixi inkişaf mərhələsi olan İlham Əliyev epoxasını meydana çıxarmışdır. Cəmiyyət həyatında ardıcıl və çoxşəxli inkişafın, bütün sahələrdə nailiyyətlərin qazanılması, dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, milli dövlətçilik prinsiplərini müqəddəs amala çevirməsi İlham Əliyev epoxasının ənənələri təşkil edir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq nüfuzunun, hərbi güdrətinin inkişaf etdirilməsi də İlham Əliyev epoxasının mühüm hadisələridir. Bütün bunların arxasında isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin parlaq liderlik siması dayanır. Liderlik üçün çox səciyyəvi olan müqəddəs ali dəyərlər Azərbaycan Respublikasının Müzəffər Ali Baş Komandanı

İlham Əliyevi dünyada qəbul edilən görkəmli dövlət xadimi miqyasına qaldırılmışdır. Atdığı düşüncəli və qətiyyətli addımlar növbəti ölkə həyatının bütün sahələrində, eyni zamanda beynəlxalq miqyasda Prezident İlham Əliyevə əsl liderlik nüfuzunu qazandırmışdır. Böyük qürur hissi ilə deyə bilərik ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev planetimizdəki ən görkəmli dövlət xadimi, Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin müstəqil dövlətçilik təlimi yeni tarixi dövrün lideri olan İlham Əliyev tərəfindən yaradıcı şəkildə inkişaf etdirilərək, dünyada və ölkədə gedən proseslərlə əlaqəli şəkildə düşünülmüş addımlarla zənginləşdirilərək müasir dövrün daha yüksək mərhələsinə qaldırılmışdır. Prezident İlham Əliyev üçün ənənə və siyasi varisləklə möhkəm təməl, çoxvektorlu inkişaf, müasirləşdirmə və modernləşdirmə isə ali məqsəddir. Qətiyyətli siyasi iradə, dünyanın ictimai-siyasi gedişatını dərindən təhlil edərək vaxtında ölkə üçün tələpə uyğun qərarları qəbul etmək, müasir edilmiş strategiyaları döndərən həyata keçirmək istedadı milli dövlətçilik tarixində İlham Əliyevin özünəməxsus obrazının yaranmasına xidmət edir. Bütün bunlar ölkəmizin tarixində yeni bir tarixi inkişaf mərhələsi olan İlham Əliyev epoxasını meydana çıxarmışdır. Cəmiyyət həyatında ardıcıl və çoxşəxli inkişafın, bütün sahələrdə nailiyyətlərin qazanılması, dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, milli dövlətçilik prinsiplərini müqəddəs amala çevirməsi İlham Əliyev epoxasının ənənələri təşkil edir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq nüfuzunun, hərbi güdrətinin inkişaf etdirilməsi də İlham Əliyev epoxasının mühüm hadisələridir. Bütün bunların arxasında isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin parlaq liderlik siması dayanır. Liderlik üçün çox səciyyəvi olan müqəddəs ali dəyərlər Azərbaycan Respublikasının Müzəffər Ali Baş Komandanı

tarixinə möhtəşəm 20 il kimi daxil olmuşdur. Bu tarixi dövr haqlı olaraq Azərbaycan tarixində İlham Əliyev epoxası adlandırılır. İlham Əliyev epoxası - çoxəsrlik Azərbaycan tarixində xüsusi mərhələ olmaqla bərabər, həm də müstəqil dövrünün tələpə uyğun məsələlərinin həlli, gələcəyə baxış əks etdirən böyük bir mərhələdir. İlham Əliyev epoxasının böyük tarixə çevrilməsi ən mühüm hadisələrindən biri və ya cəmi bir neçəsi yətor ki, hər hansı dövlət rəhbəri öz xalqının qüdrətli lideri kimi qəbul olunsun. Əhəmiyyətinə və mahiyyətinə görə Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik etdiyi 20 ilin hər il möhtəşəmdir. Dövlət başçımızın qəbul etdiyi dövlət proqramlarının əsasında regionların inkişaf etdirilməsinin ardıcıl surətdə həyata keçirilməsi ilə Azərbaycan kəndi özüni çoxəsrlik tarixində görünməmiş yüksək səviyyəsinə qalxmışdır. Dünyanın heç bir ölkəsində regionlar Azərbaycandakı qədər ardıcıl və yüksək inkişaf tempolarına malik deyildir. Bu, regionların inkişaf etdirilməsinin İlham Əliyev modelidir. Bu, Azərbaycan kəndi ölkəmizin əsas məşğulluq mərkəzlərinə çevirmək vəzifələrinin həyata keçirilməsinin mükəmməl həlli mərhələsidir. Məhz regionların hərtərəfli və məqsədyönlü şəkildə inkişaf etdirilməsinin əməli nəticəsidir ki, artıq Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin formalaşmasında neft gəlirlərindən asılılıq əsasən aradan qaldırılmış, aqır sektorun rolu nəzərəcarpacaq səviyyəyə çatmışdır.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin imza etdiyi "Əsrin müqaviləsi"ni Prezident İlham Əliyev "Əsrin əfsanəsi"ne çevirmişdir. XXI əsrin ən böyük neft-qaz kəmərləri olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft-qaz magistralı Azərbaycan neft strategiyasının real əfsanəsidir. Son 20 ildə məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilmiş uğurlu neft-qaz siyasəti nəticəsində Azərbaycan neft-qaz magistralının Avropa ölkələrinə çatdırılması, bu ölkələrin xilas və inkişafı amilini çevirməsi Prezident İlham Əliyev tərəfindən əfsanələrin reallığa çevrilməsi hadisəsinin ibarətdir. Artıq dünya ölkələrində də TANAP-TAP kimi beynəlxalq neft-qaz layihələrinə əsrin əfsanəsi kimi yüksək qiymət verilir. İndi bir çox Avropa ölkəsində insanların yaşayışını və iqtisadi inkişafını Azərbaycan nefti və qazı olmadan təsvir etmək mümkün deyildir. Həm də dünyanın hazırkı çətin və müəssisə geosiyasi şəraitində İlham Əliyevin maraqlı dövlətlərin mənafeələrinə toxunmadan, heç bir halda qışqıncılığa və toziyolərə yol vermədən növbəti neft-qaz layihələrini uğurla həyata keçirmək məharəti Azərbaycanı etibarlı dostlar və tərəfdaşlar qazandırdı. Bu isə öz növbəsində beynəlxalq təşkilatlarla, habelə dünya ölkələri ilə iktisadi əlaqələrin möhkəmləndirilməsində imkanlarımızın daha da artmasına və qüvvələndirilməsinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir.

Nəqliyyat-logistika sahəsində aparılan möhtəşəm işlər Azərbaycanın dünya ölkələri ilə əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinə böyük tömənat yaradır. Bundan başqa, Azərbaycanın dünyanın əsas tranzit qovşaqlarından birinə çevrilməsi ölkəmizə nəqliyyat sahəsinin də iqtisadi cəhətdən gəlir gətirən əsas mənbələrdən biri statusu qazandırdı. Bu cəhətdən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu çox mühüm layihədir. Avropa ilə Asiyaya əlaqələndirən bu dəmir yolunun çəkilib başa çatdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdəğanın 25 sentyabr 2023-cü il tarixdə Naxçıvan şəhərində imzaladıqları Niyət Protokollarının müddəalarında Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun Qars-İğdir-Södörək vasitəsilə muxtar respublikaya qədər daha bir qolunun çəkilməsinə dair razılaşdırılmanın öz əksini tapması bu magistralın Naxçıvan-Təbriz-Tehran vasitəsilə Orta Asiyaya doğru daha bir marşrutunun açılmasına şərait yaradır. Ona görə də haqlı olaraq Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunu beynəlxalq əlaqələrdə dəmir ipək yolu da adlandırılır. Bundan başqa, Azərbaycan Respublikasının erməni işğalından azad edilmiş torpaqlarında - Füzuli şəhərində və Zəngilan salınmış beynəlxalq hava limanları da ölkəmizin dünyaya açılan qapıları kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Son günlərdə yenidən aktivləşən "Şimal-Cənub" magistralı isə Azərbaycanı avtomobil

ollarının da əsas qovşaqlarından birinə çevirəcəkdir. Beynəlxalq ictimaiyyətin diqqət mərkəzində olan Zəngəzur dəhlizinin açılması nail olmaqla Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının regionun və dünyanın əsas nəqliyyat mərkəzləri səviyyəsinə çatdıracaqdır. Ölkəmizin dünyanın tranzit qovşaqlarından biri kimi çıxışı etməsi iqtisadi cəhətdən səmərəli olduğu kimi, mədəni əlaqələrin də inkişafına öz töhfələrini verir. Bu isə Azərbaycanda müasir inkişafın yeni intibah mərhələsinə çatdırılması üçün əsas faktordur.

Beynəlxalq əlaqələrin inkişaf etdirilməsi, uğurlu xarici siyasət kursu və sabit diplomatik münasibətlər İlham Əliyev epoxasının mühüm göstəricilərindəndir. Dünya ölkələri və region dövlətləri ilə qarşılıqlı etimada əsaslanan sağlam münasibətlərin qurulması və inkişaf etdirilməsi İlham Əliyevin xarici siyasət kursunun reallığı və böyük uğurudur. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin təşəbbüsü ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının xüsusi iclasının çağırılması və dövlət başçımızın irəli sürdüyü problemlərin beynəlxalq müstəqil müzakirəyə çıxarılması xarici siyasət sahəsində nadir tarixi hadisədir. Azərbaycan Respublikasının BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvi seçilməsi də müstəqil dövlətimizin böyük uğurudur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dünyanın ikinci beynəlxalq təşkilatı olan Qoşulma Hərəkatına üzvlüyə daxil etməsi dövlət başçımızın xarici siyasət kursunun irəli sürdüyü sülhə, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatında beynəlxalq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsində imkanlarımızın daha da artmasına və qüvvələndirilməsinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir.

Nəqliyyat-logistika sahəsində aparılan möhtəşəm işlər Azərbaycanın dünya ölkələri ilə əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinə böyük tömənat yaradır. Bundan başqa, Azərbaycanın dünyanın əsas tranzit qovşaqlarından birinə çevrilməsi ölkəmizə nəqliyyat sahəsinin də iqtisadi cəhətdən gəlir gətirən əsas mənbələrdən biri statusu qazandırdı. Bu cəhətdən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu çox mühüm layihədir. Avropa ilə Asiyaya əlaqələndirən bu dəmir yolunun çəkilib başa çatdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdəğanın 25 sentyabr 2023-cü il tarixdə Naxçıvan şəhərində imzaladıqları Niyət Protokollarının müddəalarında Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun Qars-İğdir-Södörək vasitəsilə muxtar respublikaya qədər daha bir qolunun çəkilməsinə dair razılaşdırılmanın öz əksini tapması bu magistralın Naxçıvan-Təbriz-Tehran vasitəsilə Orta Asiyaya doğru daha bir marşrutunun açılmasına şərait yaradır. Ona görə də haqlı olaraq Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunu beynəlxalq əlaqələrdə dəmir ipək yolu da adlandırılır. Bundan başqa, Azərbaycan Respublikasının erməni işğalından azad edilmiş torpaqlarında - Füzuli şəhərində və Zəngilan salınmış beynəlxalq hava limanları da ölkəmizin dünyaya açılan qapıları kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Son günlərdə yenidən aktivləşən "Şimal-Cənub" magistralı isə Azərbaycanı avtomobil

lari üzrə beynəlxalq yarışlara evsahibliyi edən Azərbaycanın dünyanın ən inkişaf etmiş idman ölkəsinə çevrilməsidir.

Prezident İlham Əliyevin çoxəhətlili, məqsədyönlü fəaliyyətinin uğurları sırasında elm və ədəbiyyat sahəsindəki nailiyyətlər də xüsusi yer tutur. İlham Əliyevin ədəbiyyat siyasəti xalqımızın milli-mənəvi özündə proseslərinin daha da dərinləşdirilməsinə, yeni nəsil yazıçıların meydana çıxmasına və vətənpərvərlik üstündə köklənmiş müasir nəsilin formalaşdırılmasına uğurlu xidmət edir. Çoxəsrlik tariximizdə ilk dəfə keçirilmiş "Nizami Gəncəvi ili" və "İmadəddin Nəsimi ili" Azərbaycan ədəbiyyatı klassiklərinin həyatı və yaradıcılığının dərindən araşdırılaraq xalqımıza daha yaxından tanıtılması və dünyada təbliğ olunması baxımından kəşf olunmuş milli dövlət siyasətinin mükəmməl ifadəsidir. Dövlət səviyyəsində həyata keçirilən ədəbiyyat siyasəti həm də müstəqil dövlətimizin əsas dövlətçilik ideologiyası olan azərbaycanlılığın təbliğatının xüsusi iclasının çağırılması və möhkəmləndirilməsinə tömənat verir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə keçirilən "Heydər Əliyev İli" tədbirləri xalqımızda müstəqil dövlətçilik təfəkkürünün dərinləşdirilməsinə və möhkəmləndirilməsinə xidmət edən mühüm siyasi-ideoloji dərsdir.

Azərbaycan elminin inkişafında da möhtəşəm 20 ilin özünəməxsus yeri vardır. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 4 yanvar 2003-cü il tarixli sərəncamı ilə Milli Elmlər Akademiyası statusu qazanmış ali elmi qurumumuzun xalqımızın milli maraqlarına, ölkəmizin dövlətçilik mənafeələrinə uyğun şəkildə inkişaf etdirilməsi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilmişdir. Dövlət rəhbərimizin 9 noyabr 2015-ci il tarixdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının ümumi yığıncağında iştirakı ilə böyük tarixi əhəmiyyətə malik olan nitqi akademikimizin yeni tarixi mərhələdəki proqramıdır. Azərbaycan elminin regionda elmi sferanın ön mövqeyinə çıxarmaq vəzifəsinə öndərən Azərbaycanın Qarabağ savaşı beynəlxalq əlaqələrdə yeni müharibə texnologiyasının tətbiqi ilə aparılmış müharibədə kimi də təkrarsızdır. Bu, dünya hərbi tarixində ən qısa müddətdə qələbə ilə başa çatmış müharibə olaraq da əhəmiyyətlidir. Qalib Ali Baş Komandanın "dəmir yumruğu" ilə 20 sentyabr 2023-cü il tarixdə cəmi bir gün ərzində Qarabağda keçirilmiş antiterror tədbirləri ilə də qüdrətli dövlət rəhbəri olan İlham Əliyev daha bir mühüm tarixi zəfərə imza atmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 30 illik işğaldan sonra ölkəmizin tarixi torpaqlarını düşmən əsarətindən azad edən, rəhbərlik etdiyi dövlətin təmiz vəziyyətinə nail olmağı bacaran liderdir. Azərbaycan Respublikasının mütləq suverenliyinin təmin edilməsi Prezident İlham Əliyevin möhtəşəm tarixi zəfəridir.

Azərbaycanın cəmiyyətə höyatını elə bir sahəsi yoxdur ki, həmin istiqamətdə ölkəmizdə böyük nailiyyətlər qazanılmamış olsun. Respublikamızda inkişaf etməmiş region, yenidən qurulması heç bir sahə yoxdur. Böyük sürətlə inkişaf edən paytaxtımız Bakını dünyanın ən gözəl şəhərləri ilə müqayisə etmək olar. Azərbaycan 20 il ərzində kosmos ölkəsi kimi də dünyada da qazanmışdır. Son onilliklərdə Azərbaycan milli-mənəvi dəyərlərin, elm və mədəniyyətin bütün sahələrinin inkişaf etdirilməsi sahəsində qazanılmış böyük uğurlar xalqımızın müstəqil dövlətimizin silsiləni müasir edən dəyərlər səviyyəsinə qalxmışdır. Çox böyük uğurla Avropa və İslam Olimpiya oyunlarını keçirən, əsas idman növ-

Hər il möhtəşəm olan 20 il

Beləliklə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müstəqil dövlətimizə rəhbərlik etdiyi 2003-2023-cü illər tarixə möhtəşəm 20 il kimi daxil olmuşdur. Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik etdiyi 20 ilin hər il möhtəşəmdir. Azərbaycan xalqının və dövlətinin həyatında xüsusi tarixi mərhələ olan bu 20 ilin nailiyyətləri Prezident İlham Əliyevin "Heydər Əliyev İli"ne möhtəşəm töhfəsidir. Möhtəşəm 20 il həm də xalqımızın və müstəqil dövlətimizin bundan sonrakı inkişafında da möhkəm təməli və böyük başlanğıcdır.

İsa HƏBİBBƏYLİ,
AMEA-nın prezidenti, Milli Məclisin deputatı, akademik